

ROLA TA BARIERY ROZWOJU MSP W POLSCE

Zgodnie z przepisami obowiązującymi w krajach Unii Europejskiej wyodrębnia się następujące kategorie przedsiębiorstw⁴:

- mikroprzedsiębiorstwo,
- małe przedsiębiorstwo,
- średnie przedsiębiorstwo.

Tabela 1*Kryteria klasyfikacji wg rozporządzenia UE i Polsce*

Kategoria przedsiębiorstwa	Liczba pracowników	Roczny obrót lub roczna suma bilansowa
Mikroprzedsiębiorstwo	< 10	< 2 mln euro
Małe przedsiębiorstwo	< 50	< 10 mln euro
Średnie przedsiębiorstwo	< 250	< 50 mln euro (roczny obrót) < 43 mln (roczna suma bilansowa)

Źródło: Na podstawie załącznika I do Rozporządzenia nr 364/2004/WE z 25 lutego 2004 r., Dz. Urz. WEL 63 z 28.02.2004, w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu Wspólnoty Europejskiej w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw. Na podstawie rozdziału 7 Ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, Dz.U. z 2004 r., nr 173, poz. 1807 z późn. zm.

Liczba przedsiębiorstw działających w Polsce w ujęciu bezwzględny jest wciąż wysoka, choć w odniesieniu do wielkości populacji daje nam ona 22. miejsce w UE. Nie słabnie też skłonność Polaków do zakładania firm – od 2014 r. odnotowuje się mocny wzrost odsetka mikroprzedsiębiorstw w całej populacji przedsiębiorstw. Rośnie także udział sektora MSP w tworzeniu PKB – do 2012 r. oscylował on między 47,3 a 48,6%, a od 2013 r. wynosi 50%. Widać także trend wzrostowy, jeśli chodzi o liczbę miejsc pracy w przedsiębiorstwach, produktywność przedsiębiorstw oraz nakłady inwestycyjne. Z drugiej strony, pomimo odnotowanych wzrostów, w większości analizowanych wymiarów, przedsiębiorstwa w Polsce osiągają niższe wyniki niż średnio firmy w UE [4]. Duże firmy tworzą średnio ponad 30% miejsc pracy w przedsiębiorstwach, zarówno w Polsce (32%), jak i przeciętnie w UE (33%). W Niemczech duże firmy, których jest ponad 10,6 tys. tworzą miejsca pracy dla blisko 10 mln osób. W Wielkiej Brytanii to odpowiednio 6 tys. Firm dających miejsca pracy dla 8,5 mln osob [2]. Dla porównania w Polsce, według danych Small Business Act Database 2015, działalność prowadzi niewiele ponad 3 tys. dużych podmiotów gospodarczych będących miejscem pracy dla 2,63 mln osób. Udział dużych firm w rynku pracy jest zatem ważny zarówno pod względem liczebności miejsc pracy, jak i ich relatywnej stałości – od 2009 r. liczby te pozostają na podobnym poziomie. Według prognoz Komisji Europejskiej sytuacja ulegnie wyraźnym zmianom do końca 2017 r. [3].

Pomimo to większość, bo blisko 70% miejsc pracy zarówno w Polsce (67%), jak i średnio w UE (68%) tworzona jest w sektorze małych i średnich firm, przy czym widoczne są wyraźne różnice jeśli chodzi o poszczególne klasy wielkości przedsiębiorstw. W Polsce dominujące znaczenie dla rynku pracy mają mikroprzedsiębiorstwa. W porównaniu z UE, tworzą one zdecydowanie więcej miejsc pracy (35% w Polsce względem 29% w UE). Natomiast słabszą pozycję w tym zakresie mają w Polsce małe przedsiębiorstwa. Odpowiadają one jedynie za 14% miejsc pracy, gdy tymczasem w UE jest to nieco ponad

20%. Jeśli chodzi o średnie podmioty ich udział w tworzeniu miejsc pracy jest na podobnym poziomie w Polsce i w UE (tabela 1.2).

Tabela 1.2

Pracujący w przedsiębiorstwach w Polsce i w UE-28 wg klas wielkości (udział w przedsiębiorstwach ogółem, w %)

Przedsiębiorstwo	Polska UE-28 (średnia), %	Polska UE-28 (średnia), %	Polska UE-28 (średnia), p.p.	Polska UE-28 (średnia), p.p.
Mikroprzedsiębiorstwa	35,41	29,17	+7,3	+6,2
Małe przedsiębiorstwa	13,97	20,45	-7,1	-6,5
Średnie przedsiębiorstwa	18,45	17,21	+1,7	+1,2
Duże przedsiębiorstwa	32,17	33,11	-1,9	-0,9
OGOŁEM MSP	67,83	66,89	+1,8	+0,9

Źródło: [5]

W Polsce, małe i średnie firmy napotykają bardzo często na bariery ekonomiczne i prawne, które w znacznym stopniu hamują rozwój całego sektora. Do głównych barier utrudniających lub uniemożliwiających rozpoczęcie lub rozwijanie własnej działalności gospodarczej zalicza się zazwyczaj następujące czynniki:

- brak środków finansowych,
- popyt na regionalnym lub lokalnym rynku,
- wysokie obciążenia podatkowe – głównie brak przejrzystości podatków pośrednich (VAT),
- uwarunkowania organizacyjno prawne,
- bariery innowacyjne i technologiczne,
- ograniczony dostęp do informacji gospodarczej,
- brak wykwalifikowanej kadry na rynku pracy,
- brak przejrzystości i jednoznaczności w naliczaniu podatku dochodowego od działalności gospodarczej,
- nieelastyczne prawo pracy,
- brak możliwości stosowania elastycznych form zatrudnienia,
- skomplikowane i niejasne procedury administracyjne,
- konkurencja ze strony przedsiębiorstw korzystających z zwolnionych z świadczeń podatkowych,
- konkurencja ze strony firm działających w szarej strefie.

1. Bariery rozwoju MSP w Polsce. <http://msp-24.pl/Bariery-rozwoju-MSP-w-Polsce,41,78.html>

2. Dane Small Business Act Database 2015, dane za 2013 r.

3. Dane Small Business Act Database 2015-2016 Revision za 2013 r.

4. Małe i średnie firmy w Polsce – bariery i rozwój. https://static3.bzwbk.pl/asset/m/a/l/male-i-srednie-firmy-w-polsce2_-polityka-insight_61682.pdf

5. Raport o stanie sektora MSP w Polsce 2016. Warszawa, grudzień 2016. <http://www.parp.gov.pl/publikacje/ebook/454>